

Marcin Łukaszewicz, Radosław Kozik

SPRAWOZDANIE Z OBOZU ORNITOLOGICZNEGO NA ŚRODKOWEJ WIŚLE - PAWŁOWICE 2004-2006

W Polsce ptaki siewkowe *Charadriiformes* są chwytywane i obrączkowane w kilku miejscach: wiosną w Kwiecewie k. Olsztyna, jesienią w Lisewie k. Tczewa, na zbiorniku Jeziorsko, zbiorniku Turawskim i w Pawłowicach (Meissner *et al.* 2006). W roku 2004 członkowie Studenckiego Koła Naukowego Ornitologów Akademii Podlaskiej w Siedlcach (SKNO), wraz z Grupą Badawczą Ptaków Wodnych „Kuling” z Uniwersytetu Gdańskiego zorganizowali obóz ornitologiczny nad Wisłą k. miejscowości Pawłowice (gm. Stężyca, woj. lubelskie), w czasie którego, prowadzono obserwacje przelotów ptaków migrujących wzdłuż środkowej Wisły. W tym samym punkcie w latach 1976-1985 liczenia, odłow i obrączkowanie ptaków prowadzili członkowie Studenckiego Koła Ornitologów Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej (obecnie Akademia Podlaska) w Siedlcach (Dombrowski, Kot 1983, Dombrowski 1996).

W latach 2004-2006 obserwacje ptaków trwały od 1 VII do 31 VIII, a ich głównym celem było zbadanie polegowej migracji siewkowych na środkowej Wiśle. Prowadzono także odłow i obrączkowanie ptaków, co pozwoliło na określenie struktury wiekowej i płciowej licznicy chwytych gatunków siewkowców.

W roku 2004 odłow prowadzono przy użyciu 6 pułapek tunelowych tzw. ”waczków” w czasie dwóch tygodni, natomiast w latach 2005-2006 używano 22 pułapek przez cały okres trwania obozu. Kontrolę pułapek prowadzono co dwie godziny. Używano także sieci ornitologicznych rozstawionych na mulistych fragmentach Wisły (2 sztuki) oraz na plaży przy korycie rzeki (6-8 sztuk). Służyły one do chwytywania ptaków podczas nocnych wabień przy użyciu sprzętu audio. W lipcu w latach 2005-2006 obrączkowano także ptaki wróblowe *Passeriformes*, w sieci rozstawione w łożowiskach (6-8 sztuk).

W celu określenia dynamiki przelotu siewkowców, prowadzono codzienne liczenia ptaków na odcinku Wisły długości 2 km. Zbierano również materiały dotyczące różnic w strategii pierzenia i fenologii migracji samców i samic łączaka, badano wybrane aspekty ekologii żerowania (budżet czasowy, efektywność i intensywność żerowania) oraz bazę pokarmową brodzca piskliwego, sieweczki rzecznej i sieweczki obrożnej.

W obozie wzięło udział łącznie 109 osób, a pracami kierowali: Magdalena Remisiewicz, Radosław Kozik, Zbigniew Kasprzykowski, Piotr Rydzkowski, Robert Krupa, Robert Hybsz, Jacek Chruściel i Tomasz Tumiel.

W ciągu trzech sezonów zaobráczkowano 2568 ptaków należących do 77 gatunków, z tego 1135 siewkowce z 20 gatunków i 1423 ptaki wróblowe (52 gatunki - tab.). Najliczniej chwytywano brodzce piskliwe *Actitis hypoleucos* - 555 os. (48,9%), łączaki *Tringa glareola* - 213 os. (18,7%) i kszyki *Gallinago gallinago* - 133 os. (11,7%), a z ptaków wróblowych pliszkę siwą *Motacilla alba* - 414 os. (29,1% tej

grupy) i pliszkę żółtą *Motacilla flava* - 208 os. (14,6%). Największą liczbę ptaków (1351) odłowiono w roku 2005, z czego 678 stanowiły siewkowce. W roku 2006 odłowiono niespełna 1200 ptaków, w tym 427 siewkowców i 754 wróblowców. Odnotowano wówczas wyraźny spadek liczebności wśród gatunków najliczniejszych (brodziec piskliwy, łączak i kszyk) oraz średnio licznych (batalion *Philomachus pugnax*, biegus zmienny *Calidris alpina* i biegus malutki *Calidris minuta*) oraz nieznaczny wzrost liczby odłowionych sieweczek: obroźnej *Charadrius hiaticula* i rzecznej *Charadrius dubius*. Z ptaków rzadko chwypanych na śródlądziu należy wymienić: biegusa płaskodziobego *Limicola falcinellus*, płatkonoga szydłodziobego *Phalaropus lobatus*, brodzca pławnego *Tringa stagnatilis*, dubelta *Gallinago media* a także kropiatkę *Porzana porzana*, kruka *Corvus corax*, srokosza *Lanius excubitor* i wodniczkę *Acrocephalus paludicola* oraz osobniki złapanene, lecz nie obrączkowane: lelek *Caprimulgus europaeus*, uszatka *Asio otus*, biegus rdzawy *Calidris canutus*, bączek *Ixobrychus minutus*.

Tab. Zestawienie ptaków zaobrączkowanych w latach 2004-2006 w Pawłowicach

Table. List of the birds ringed at Pawłowice in 2004-2006, (1) - Species, (2) - Total

Lp.	Gatunek (1)	2004	2005	2006	Razem (2)
	Charadrii	30	678	427	1135
1.	<i>Actitis hypoleucos</i>	11	320	224	555
2.	<i>Tringa glareola</i>	5	136	72	213
3.	<i>Gallinago gallinago</i>	3	72	58	133
4.	<i>Charadrius dubius</i>	4	28	41	73
5.	<i>Philomachus pugnax</i>		28	3	31
6.	<i>Calidris alpina</i>		20	1	21
7.	<i>Tringa totanus</i>	3	10	6	19
8.	<i>Calidris teminickii</i>	2	12	5	19
9.	<i>Tringa ochropus</i>		15	4	19
10.	<i>Calidris minuta</i>		17	1	18
11.	<i>Charadrius hiaticula</i>	1	2	6	9
12.	<i>Calidris feruginea</i>	1	7		8
13.	<i>Vanellus vanellus</i>		1	3	4
14.	<i>Limosa limosa</i>		1	1	2
15.	<i>Gallinago media</i>			2	2
16.	<i>Arenaria interpres</i>		2		2

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

17.	<i>Limicola falcinellus</i>		2		2
18.	<i>Tringa nebularia</i>		2		2
19.	<i>Tringa stagnatilis</i>		2		2
20.	<i>Phalaropus lobatus</i>		1		1
	<i>Passeriformes</i>		669	754	1423
21.	<i>Motacilla alba</i>		236	178	414
22.	<i>Motacilla flava</i>		81	127	208
23.	<i>Phylloscopus trochilus</i>		40	52	92
24.	<i>Sylvia curruca</i>		26	40	66
25.	<i>Hipolaris icterina</i>		44	19	63
26.	<i>Hirundo rustica</i>		6	51	57
27.	<i>Sylvia communis</i>		28	22	50
28.	<i>Sylvia borin</i>		22	24	46
29.	<i>Acrocephalus palustris</i>		7	37	44
30.	<i>Parus major</i>		16	18	34
31.	<i>Parus caeruleus</i>		13	21	34
32.	<i>Sylvia atricapilla</i>		9	23	32
33.	<i>Emberiza schoeniclus</i>		15	17	32
34.	<i>Turdus pilaris</i>		22	7	29
35.	<i>Emberiza citrinella</i>		10	9	19
36.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		7	8	15
37.	<i>Turdus philomelos</i>		5	9	14
38.	<i>Lanius collurio</i>		8	5	13
39.	<i>Luscinia luscinia</i>		5	8	13
40.	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		1	10	11
41.	<i>Phylloscopus collybita</i>		3	8	11
42.	<i>Carpodacus erythrinus</i>		8	3	11
43.	<i>Anthus pratensis</i>		2	9	11
44.	<i>Fringilla coelebs</i>		6	4	10
45.	<i>Parus montanus</i>		4	6	10
46.	<i>Carduelis chloris</i>		7	3	10
47.	<i>Sturnus vulgaris</i>		10		10
48.	<i>Carduelis carduelis</i>		1	8	9
49.	<i>Sylvia nisoria</i>		4	5	9

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

50.	<i>Turdus merula</i>		2	5	7
51.	<i>Phoenicurus ochruros</i>		4	1	5
52.	<i>Muscicapa striata</i>		5		5
53.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>			3	3
54.	<i>Alcedo atthis</i>		3		3
55.	<i>Dendrocopos minor</i>		1	1	2
56.	<i>Oriolus oriolus</i>		2		2
57.	<i>Prunella modularis</i>			2	2
58.	<i>Remiz pendulinus</i>		2		2
59.	<i>Certhia brachydactyla</i>		2		2
60.	<i>Ficedula albicollis</i>		1		1
61.	<i>Saxicola rubetra</i>		1		1
62.	<i>Locustella luscinioides</i>			1	1
63.	<i>Acrocephalus paludicola</i>			1	1
64.	<i>Dendrocopos major</i>			1	1
65.	<i>Ficedula hypoleuca</i>			1	1
66.	<i>Erithacus rubecula</i>			1	1
67.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>			1	1
68.	<i>Lanius excubitor</i>			1	1
69.	<i>Corvus corax</i>			1	1
70.	<i>Pica pica</i>			1	1
71.	<i>Emberiza calandra</i>			1	1
72.	<i>Alauda arvensis</i>			1	1
	Inne gatunki		4	6	10
73.	<i>Larus ridibundus</i>		1	2	3
74.	<i>Sternula albifrons</i>		2	2	4
75.	<i>Sterna hirundo</i>			1	1
76.	<i>Porzana porzana</i>			1	1
77.	<i>Anas crecca</i>		1		1
	Razem (2)	30	1351	1187	2568

Do czasu przekazania do druku niniejszego sprawozdania, uzyskano 4 wiadomości powrotne o 2 ptakach zaobraczkowanych w Pawłowicach. Brodziec piskliwy (obraczka JT 03895) zaobraczkowany 04.08.2005 został ponownie odłowiony

08.08.2005 na Zbiorniku Turawski, woj. opolskie (50°42'N, 18°11'E). Zimorodek *Alcedo atthis* (obrączka YN 09602) zaobrączkowany 24.08.2005, ponownie odłowiony trzykrotnie na Węgrzech w dniach 24.09.2005, 2.10.2005 oraz 8.10.2005 (Izsak, Racs-Kiskun, 46°47'N, 19°21'E).

W dniu 7.07.2006 odłowiono sieweczką obroźną (obrączka OB 18644) zaobrączkowaną 14.08.2005 w Niemczech w Langenwerden (północno-zachodnia Meklemburgia - 54°02'N, 11°30'E). W roku 2006 schwytano 9 ptaków zaobrączkowanych podczas poprzednich obozów. Były to wyłącznie siewkowce: 6 brodzieców piskliwych, 2 sieweczki rzeczne i jedna sieweczka obroźna.

Literatura

- Dombrowski A., Kot H. 1983. Sprawozdanie z obrączkowania siewkowców na środkowej Wiśle, Not. Orn. 24: 68-74.
- Dombrowski A. 1996. *Skąd przychodzimy, czyli dlaczego powstało Mazowieckie Towarzystwo Ochrony Fauny?* Kulon 1: 63-66.
- Meissner W., Krupa M., Remisiewicz M., Krupa R., Minia P., Kaczmarek K., Janiszewski T., Włodarczyk R., Kozik R., Rydzkowski P., Kleinschmidt L., Wojciechowski A. 2006. „*Results of fieldwork of wader stations working in Poland in 2004-2005*.” Ring 28, 1: 51-57.

Adresy autorów:

Marcin Łukaszewicz, *Studenckie Koło Naukowe Ornitologów, Instytut Biologii, Akademia Podlaska, ul. Prusa 12, 08-110 Siedlce, e-mail: lukaszewicz-m@wp.pl*

Radosław Kozik, *Katedra Ekologii i Zoologii Kręgowców, Uniwersytet Gdański, ul. Legionów 9, 80-441 Gdańsk, e-mail: kozirad@wp.pl*

REPORT ON THE ORNITHOLOGICAL CAMP PAWŁOWICE 2004-2006

Summary

In 2004-2006, the Ornithological Scientific Association of Students at the University of Podlasie in Siedlce and the Research Group of Waterbirds „Kuling” organised a camp for bird ringing on the middle Vistula river at Pawłowice (51°36'N, 21°40'E). The work was continued from 1 July until 31 August. Tunnel traps and mist nets were used for catching birds. During the three seasons, 2568 birds of 77 species were ringed, including 1135 waders representing 20 species. The waders were predominated by the Common Sandpiper *Actitis hypoleucos*, Wood Sandpiper *Tringa glareola*, and Common Snipe *Gallinago gallinago*. Ringing recoveries were reported for the Common Sandpiper (Poland) and the Kingfisher (Hungary). One of the birds captured was ringed abroad (Germany). Most abundant passerines were the White Wagtail *Motacilla alba* and the Yellow Wagtail *Motacilla flava*.